

Alternatywne i wspomagające metody komunikacji

Opracowała: mgr Olga Heród

KOMUNIKACJA

przekazywanie
i odbieranie informacji
w bezpośrednim kontakcie z drugą osobą
(Słownik języka polskiego)

AAC

Augmentive and Alternative Communication – Wspomagająca i Alternatywna Komunikacja

Komunikacja wspomagająca – proces wspomagania zdolności mówienia. Wzmacnia i uzupełnia mowę. Pomaga w rozwoju mowy i języka oraz gwarantuje zastępczy sposób porozumiewania się gdy osoba nie zaczyna mówić.

Komunikacja alternatywna – proces przyswajania zastępczych sposobów dla zapewnienia substytutu mowy dźwiękowej

DLA KOGO?

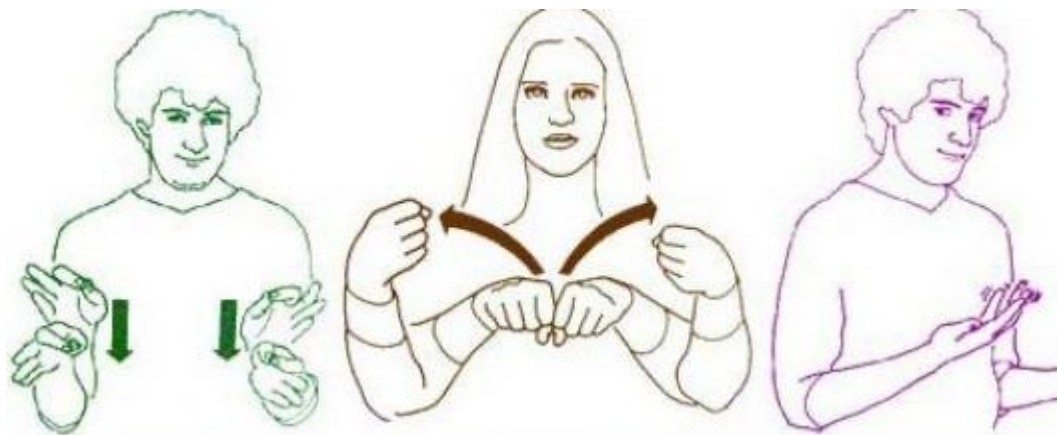
Złożone potrzeby komunikacyjne – osoby ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi to dzieci i dorośli, których mowa trwale lub okresowo utrudnia codzienną komunikację.

Jakie metody?

We wspomaganiu rozwoju mowy małego dziecka wykorzystywane są systemy znaków oraz symboli – graficznych lub manualnych.

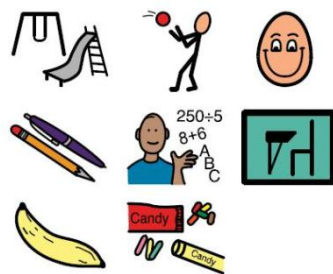
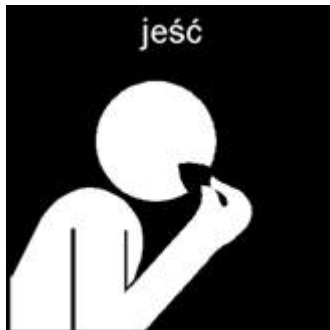
Znaki manualne

Znaki manualne – systemy gestów pokazywanych za pomocą rąk – Program Rozwoju Komunikacji Makaton, Język migowy, Alfabet palcowy, Gesty naturalne

Znaki graficzne

Znaki graficzne – systemy znaków przedstawianych za pomocą obrazków, umownych symboli, zdjęć – symbole Blissa, PCS, Piktogramy, Mówik

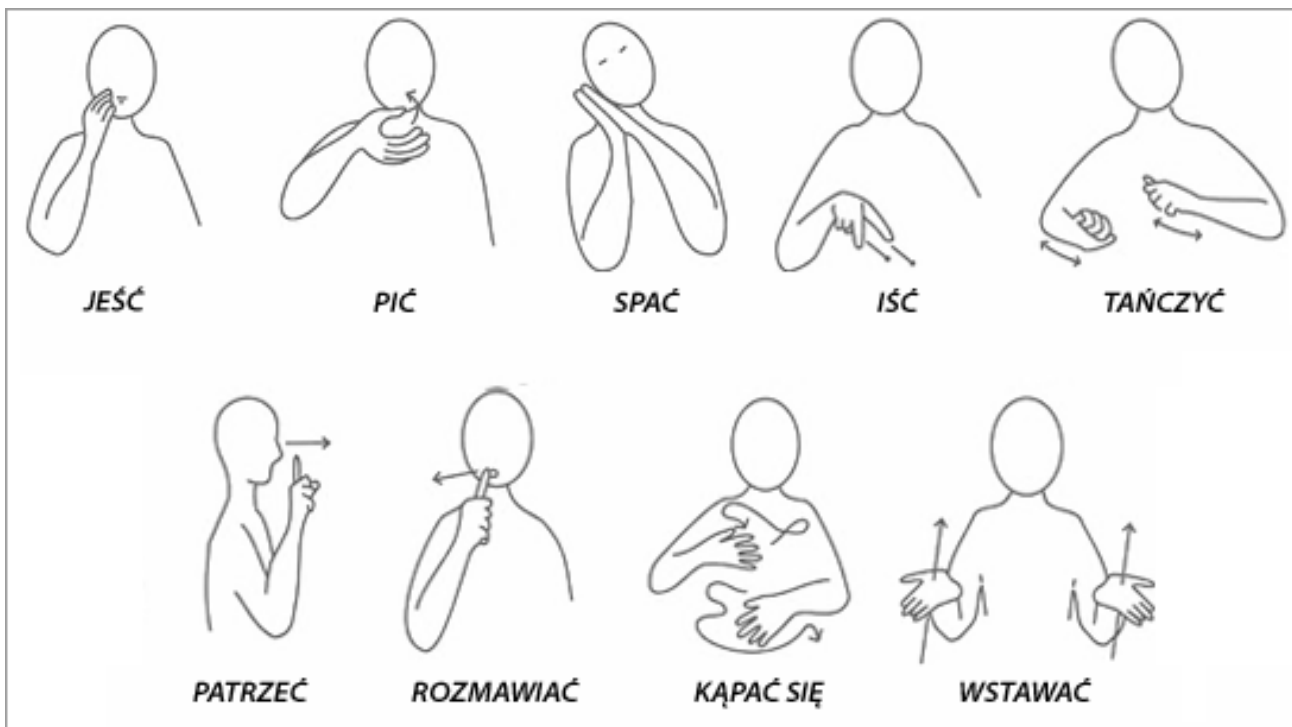

↓	♡	↩	⌒	⌚	!	∪	⤴
osoba	uczucie	pamięć	wiedza	czas	nasilenie	zbiornik	praca
🏠	🏠	h	⌒	🪜	👁	👂	👋
dom, budowla	pokój	krzesło	stół	schody	oko	ucho	ręka
#	+	-	×	÷	=	÷	🦋
numer	i, plus, również	minus, bez	mnożenie	dzielenie	równa się	część	zwierzę
👄	🖋	📄	📖	🛡	🏥	💊	🌍
język	pióro, ołówek	strona, papier	książka	ochrona	zdrowie	lekarstwo	świat
🌲	—	—	☉	~	🔥	☁	☁
natura	ziemia	niebo	światło	woda	ogień	powietrze	chmura
🌳	🌺	🪨	🧭	⚡	☀	🌙	🪐
drzewo	kwiat	skała	kierownica	piorun	słońce	księżyc	planeta

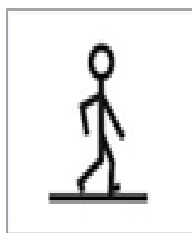
Makaton

Makaton to program językowy umożliwiający porozumiewanie się osobom ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi.

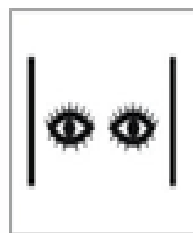
Gesty Makaton

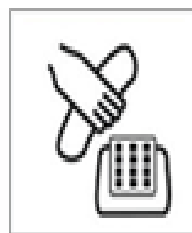
Symbole graficzne Makatonu

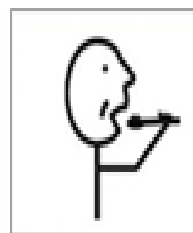
IŚĆ

WIDZIEĆ

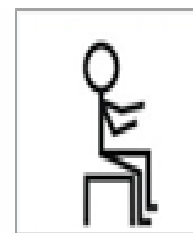
TELEFONOWAĆ

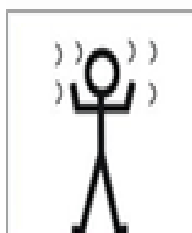
JEŚĆ

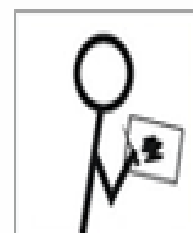
PIĆ

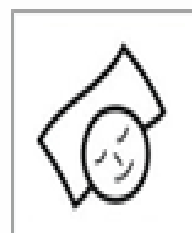
SIADAĆ

BAWIĆ SIĘ

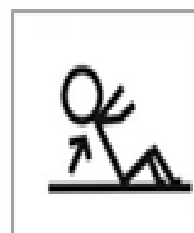
RYSOWAĆ

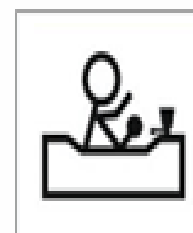
SPAĆ

ŚPIEWAĆ

PODNOŚĆ SIĘ

KĄPAĆ SIĘ

Program Mówik

- Oprogramowanie **MÓW**ik posiada bogaty zasób symboli – 8500 (i wciąż rośnie), które są bardzo proste do nauczenia się i korzystania z nich.
- Symbole zawierają słownictwo specyficzne dla języka polskiego, czytelne, łatwo kojarzą się z pojęciem, które oznaczają. Pozwalają na budowanie zdań, zadanie pytań, komentowanie, zawierają najczęściej używane w języku polskim słowa i zwroty.

Symbole graficzne programu Mówik

Makaton – przyjrzyjmy się bliżej!

Program Rozwoju komunikacji Makaton wykorzystuje jednocześnie znaki manualne, graficzne i MOWĘ.

Pełni funkcję wspomagającą naturalną mowę, gdy jej rozwój jest zaburzony lub opóźniony.

Może pełnić funkcję alternatywną dla mowy, gdy jest ona całkowicie niedostępna.

Wprowadzenie do terapii systemu
Makaton **nie zastępuje**
oddziaływania, które zmierza do
kształtowania mowy werbalnej, lecz
równolegle **wspomaga** ten proces.

Rys historyczny

Projekt badawczy – 1972r.

- * Margaret Walker
- * Kathy Johnston
- * Tony Cornforth

Podstawa – Brytyjski Język Migowy

Koncepcja- komunikacja totalna

Główne założenie – umożliwienie podstawowej komunikacji, a następnie przejście do pełniejszego systemu komunikacji, jakim być może będzie mowa lub zrozumiący system symboli.

Polska

- **Bogusława Kaczmarek**
- 2001-2005 – kilkuletni projekt badawczy
- 2008 – polski Program Rozwoju Komunikacji Makaton
- 2010-2011 – słownictwo poprawione i dostosowane do stylu życia nowoczesnej społeczności polskiej

Słownictwo Makatonu

- Słownictwo podstawowe – 450 słów
Osiem poziomów pojęć związanych z codziennością (Potrzeby, żywność, przedmioty, czynności nauka, praca, zwierzęta i inne).
- Słownictwo dodatkowe – 7000 słów
Tematycznie uporządkowane pojęcia odpowiadające indywidualnym potrzebom i zainteresowaniom.

Nauczanie gestów i symboli graficznych Makatonu w polskiej wersji charakteryzuje się dużą elastycznością i dostosowaniem do potrzeb indywidualnych użytkowników.

Od czego zacząć?

1. Gotowość do komunikacji

- Intencja komunikacyjna – dziecko kieruje do dorosłego czytelne komunikaty.
- Wspólne pole uwagi – dziecko inicjuje komunikację i dąży do jej podtrzymania. Stosuje gest wskazywania palcem. Pojawia się układ dziecko – dorosły – przedmiot.
- Stałość przedmiotu – dziecko poszukuje przedmiotu, który zniknął z pola widzenia.

Znaczący sygnał

- Wzrok
- Ruch ciała
- Sylaba
- Dźwięk/wokalizacja
- Uśmiech
- Grymas
- Specyficzna mina

TO MOŻE BYĆ WŁAŚNIE TO!

Komunikacja intencjonalna

- Komunikacja intencjonalna ma miejsce wtedy, gdy dziecko świadomie nadaje i odbiera informacje.
- Nauka mowy rozpoczyna się od wzmocnienia pojawiających się u dziecka przypadkowych dźwięków.
- Nauka komunikacji może zacząć się od ustalenia **znaczącego gestu/zachowania/dźwięku**.

Kierunki działań

- Znaczące zachowanie.
- Upominanie się o „jeszcze”.
- Sygnał „koniec”.
- Wybór z dwóch konkretów.
- Wybór z dwóch zdjęć/symboli/gestów.
- Budowanie słownika.

Nauka wybierania

1. Zapytaj o ulubioną rzecz.
2. Pokaż ten przedmiot.
3. Spójrz, jak zareaguje.
4. Teraz dodaj przedmiot neutralny.
5. Dokładnie śledź reakcję.
 - Dawaj wybór w różnych sytuacjach.
 - Proponujesz tylko dwie rzeczy – POKAZUJĄC JE, KAŻDĄ W JEDNEJ RĘCE.

Bądź uważnym partnerem komunikacji!

- Dostrzegaj komunikaty.
- Nazywaj zachowania i intencje dziecka.
- Wspomagaj przekaz: wskazuj palcem, bądź wyrazisty.
- Buduj wspólne pole uwagi: fizycznie ogranicz przestrzeń, stosuj regułę naprzemienności
- Mów dziecku co zrozumiałeś.
- Bądź konsekwentny w swoich strategiach komunikacyjnych – postępuj tak samo.
- **Daj dziecku czas, nie bój się ciszy!**

Szkolenie Makaton

www.makaton.pl

Szkolenie Podstawowe (I)

(kompetencje praktyczne w posługiwaniu się ok. 240 gestami i 240 symbolami graficznymi Makatonu)

2-3 XII 2016 r. - Sosnowiec

10-11 III 2017 r. - Katowice

26-27 V 2017 r. - Kraków

Koszt:

- dla specjalistów: 290,00 zł
- dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością: 190,00 zł
- dla małżeństwa rodziców dziecka z niepełnosprawnością (z jednym zestawem pomocy dydaktycznych): 200,00 zł

Pobawmy się 😊

Bibliografia

1. „Alternatywne i wspomagające metody komunikacji”, Kraków 2008 – red. Jacek Błeszyński.
2. „Makaton w rozwoju osób ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi”, Kraków 2014 – red. Bogusława Kaczmarek.
3. „Wczesna interwencja terapeutyczna”, Kraków 2007 – Jagoda Cieszyńska, Marta Korendo.
4. „Alternatywne i wspomagające sposoby porozumiewania się dzieci z poważnymi zaburzeniami komunikacji”, materiały szkoleniowe – Alina Smyczek.
5. „Jak rozmawiać z milczącym aniołem” – Monika Broszkiewicz.

Dziękuję za uwagę 😊